

ת"פ 16500/06/16 - מדינת ישראל נגד ירון שלום ייני

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו
ת"פ 16500-06-16 מדינת ישראל נ' ייני

לפני
המאשימה
כבוד השופט חאלד כבוב
מדינת ישראל
ב"כ פרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה)
מנחם בגין 154 תל אביב
טל': 073-3736084; פקס: 073-3736085

נגד
הנאשם
ירון שלום ייני
ב"כ עו"ד ירון ליפסס
מטעם הסניגוריה הציבורית
יעבץ 33 תל אביב
טל': 03-7961000; פקס: 03-7961001

גזר דין

פרטי האישום

1. הנאשם הוא איש עסקים ותיק ומנוסה. הוא מתמחה ברכישה, ניהול ומכירה של שלדים בורסאיים. במשך השנים הנאשם היה בעל שליטה בחברות ציבוריות רבות. ההתנהלות של חברה ציבורית - הדיווחים שהיא חייבת לפרסם ומנגנוני האישור שהיא חייבת בהם לעסקאות בעלי עניין - מוכרים לנאשם היטב.

הנאשם הורשע בעבירות של מרמה והפרת אמונים בתאגיד לפי סעיף 425 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), עבירת דיווח לפי חוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 (להלן: "חוק ניירות ערך") ועבירת מנהלים ועובדים בתאגיד לפי סעיף 242(2) לחוק העונשין.

בתמצית, הנאשם היה מנכ"ל ודירקטור של חברה ציבורית, ביצע בשם החברה הציבורית עסקה חריגה בה היה לו עניין אישי, באופן שאפשר לצד השני לעסקה לפרוע חוב אישי כלפי הנאשם. המעשה הניב לנאשם פירעון חוב אישי בסכום של כ-7 מיליון ש"ח, מעשיו גרמו לכך שהאישורים של ועדת הביקורת, הדירקטוריון והאסיפה הכללית לעסקת המיזוג התקבלו על יסוד דיווחים חסרים בדבר העניין האישי של בעל השליטה, בחברה בוצעה עסקת בעלי עניין בלי שהתקבלו לה האישורים המחויבים בחוק, לציבור נמסר מידע חסר ומטעה ביחס להתנהלות החברה כך שגופי הרגולציה, כמו גם הציבור עצמו, לא היו יכולים להפעיל את מנגנוני הפיקוח.

הסדר הטיעון

2. הרשעת הנאשם ניתנה במסגרת הסדר טיעון שהוגש לבית המשפט וסומן במ/2 כאשר בהתאם להסדר הטיעון הוגש גם כתב אישום מתוקן במ/1.

בהתאם להסדר הטיעון, הנאשם הודה בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום המתוקן והצדדים עתרו במשותף להטלת עונש של מאסר בפועל לתקופה של 6 חודשים, אותם ישא הנאשם על דרך של עבודות שירות, בכפוף לאישור הממונה על עבודות השירות.

כן הוסכם בין הצדדים שהמאשימה תטען להטלת קנס של 200,000 ש"ח בעוד שהנאשם יטען לקנס של 50,000 ש"ח כאשר הוסכם בין הצדדים שהקנס ישולם בתשלומים מרובים שיחלו 6 חודשים לאחר המועד בו יינתן לנאשם הפטר בתיק פש"ר 44348-12-14 אך לא יאוחר משנה אחרי מועד מתן גזר הדין בתיק זה.

כן הוסכם שמאסר חלף קנס ייקבע על פי שיקול דעתו של בית המשפט.

כמו כן, הוסכם בין הצדדים שתוטל על הנאשם הגבלת כהונה בהתאם לסעיף 226 לחוק החברות, תשנ"ט-1999 כן הוסכם כי בתקופת ההגבלה הקבועה בסעיף זה הנאשם לא יכהן כנושא משרה בחברות האמורות בסעיף זה.

טיעוני המאשימה לעונש

3. ב"כ המאשימה עו"ד ענתות טענה כי הנאשם ביצע את המעשים בחברה ציבורית, תוך ניצול מעמדו כמנכ"ל ודירקטור וכמי שאחראי על הדיווחים של החברה. המעשים בוצעו בתחכום רב, תוך תכנון קפדני ובהתעלמות מכללי הממשל התאגידי והעדפת טובתו האישית של הנאשם על פני טובת התאגיד וטובת הציבור שמושקע בו.

כדי לעמוד על התחכום שבמעשיו של הנאשם יש להבין את מורכבות האירועים: הנאשם רכש את השליטה בחברת קדרון באמצעות חברה בבעלותו בשנת 2007. קדרון היתה חברה ציבורית שהיתה בתהליך של כינוס נכסים ושהמסחר במניות שלה הושעה (שלד בורסאי). בעקבות הרכישה מונה הנאשם למנכ"ל קדרון, לדירקטור בה ולאחראי על הדיווחים שלה לבורסה ולרשות ניירות ערך.

הנאשם פעל במקביל להחזיר את מניות קדרון למסחר בבורסה, להכניס פעילות חדשה לחברה ולגייס הון. לצורך כך פעל להגיע להסכם עם שתי חברות זרות (אמוולקו ו-AP) לפיו החברות ירכשו את השליטה בקדרון תמורת הכנסת פעילות לחברה. במסגרת ההסכם החברות התחייבו לשלם לנאשם (באמצעות חברה בבעלותו) סכום של כ-4 מיליון ש"ח עבור שירותי ייעוץ וייזום ובנוסף התחייבות לרכוש מחברה בבעלות הנאשם מניות של קדרון בסכום של 13 מיליון ש"ח (3.25 מיליון דולר).

מאחר ומדובר בעסקה שלבעל השליטה היה בה עניין אישי, ביולי 2007 העסקה אושרה על ידי דירקטוריון החברה ובאוקטובר 2007 העסקה אושרה על ידי אסיפת בעלי המניות. במקביל, ומבלי שהדירקטוריון או האסיפה הכללית עודכנו, הנאשם חתם בשם קדרון על הסכם הלוואה. בהסכם הלוואה התחייבה קדרון להעביר לחברת בת של בעל השליטה הנכנס סכום של כ-8 מיליון ש"ח (2 מיליון דולר), סכום שהיה כמעט כל ההון העצמי של קדרון באותו זמן.

תוך מספר ימים סכום כמעט זהה עבר מחברת הבת לבעל השליטה הנכנס ובסמוך לאחר מכן בעל השליטה הנכנס העביר את אותו סכום לנאשם, על חשבון תשלום חובותיו לנאשם.

הנאשם היה מודע לכך שסכום ההלוואה (כ-8 מיליון ש"ח) היווה כמעט את כל ההון העצמי של קדרון ועל כן היה סכום מהותי. הנאשם גם הבין שהלוואה בסכום זה עלולה לפגוע בחברה ובבעלי המניות שלה ובכל זאת העדיף את האינטרס האישי שלו (החזר חלק מחובות בעל השליטה הנכנס כלפיו). בכך קידם ביוזעין את האינטרס שלו על פני טובת החברה.

הנאשם בחר לא לגלות את קיומו של הסכם ההלוואה ואת האינטרס האישי שלו בו למסדות החברה, לציבור ולרגולטורים וזאת למרות שהסכם ההלוואה נחתם יום אחד לפני התכנסות האסיפה הכללית. בכך הוא הבטיח את קבלת אישור האסיפה לעסקת המיזוג כמו גם את פירעון החוב כלפיו.

עוד הוסיפה ב"כ המאשימה כי סכום של כ-7 מיליון ש"ח, כמעט כל ההון העצמי של החברה לאותה עת, הוצא ללא קבלת אישור של הגורמים המוסמכים בחברה.

פגיעה במנגנוני הפיקוח של החברה: סכנה גדולה טמונה לחברות ציבוריות בהן אורגנים סרים למרות בעל השליטה ולא פועלים לטובת התאגיד. מעשיו של הנאשם הביאו לעיקור העצמאות ויכולת קבלת ההחלטות של האורגנים המוסמכים בחברה, כך שאלה לא יכלו למלא את תפקידם. הנאשם התנהל בחברה ציבורית ובכספי בעלי מניות כאילו מדובר בחברה פרטית, תוך שהוא מתעלם מכללי ממשל תאגידי בסיסיים ומסתיר ניגודי עניינים. הנאשם מעל בחובת האמון המוטלת עליו כנושא משרה, והעדיף את האינטרסים האישיים שלו על פני טובת התאגיד. בכך הנאשם פגע בהליכי הפיקוח והדיווח שנקבעו בחוק על מנת למנוע ניגודי אינטרסים שיביאו לפגיעה בחברות הציבוריות, ובציבור המשקיעים בהן (ישקר, הורוביץ, ברזילי).

פגיעה בחברה שאינה פגיעה כלכלית ישירה (פגיעה בתדמית התאגיד ובאמון הציבור): הפגיעה של הנאשם בתאגיד אינה רק במנגנוני הפיקוח של החברה, אלא גם בחברה עצמה. הסתרת האינטרס הכלכלי שהיה לו בעסקאות והימצאותו בניגוד עניינים פגעה בתדמיתו של התאגיד ובאמון שהציבור רחש כלפיו. בע"פ 677/14 **דנקר נ' מדינת ישראל** (17.7.2014) התייחס כב' השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין להפרת אמונים אשר אין בצידה פגיעה כלכלית ישירה בתאגיד תוך שהוא מפנה לעניין אבו חצירה:

"...כבר נקבע לא אחת, כי הפגיעה, שמדובר בה בעבירה של הפרת אמונים, אם כלפי הציבור ואם כלפי התאגיד, איננה דווקא פגיעה, המוצאת ביטויה בהפסד ממון. הפגיעה יכול שתמצא ביטויה בשלילת עובדות מחברי התאגיד, בהצגת עובדות המעוותות את המצב הנכון של התאגיד ובערעור תדמיתו של התאגיד ומידת הרצינות שהציבור ירחש אליו...". (דברי השופט י' לוי, בע"פ 281/82 אבו חצירה נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(3) 673, 714 (1983)). כלומר, עצם שלילת ידיעתן של עובדות מן התאגיד, כפי שעשה המערער, מהווה פגיעה בתאגיד" (פסקה 3ה).

פגיעה באמון הציבור בשוק ההון: אמינות הדיווחים ואפקטיביות מנגנוני הפיקוח של הרגולטור - אי דיווח על עסקאות בעלי עניין גם הוא בעל השלכות על אמון הציבור בדיווחי החברות הציבוריות ונתונים המפורסמים אודות עסקאות המבוצעות בחברות בהן מושקעים כספי הציבור.

הנסיבות שהביאו לביצוע העבירה: מדובר בעבירות שבוצעו ממניעים כלכליים ולא נבעו ממצוקה אישית כלשהי. הנאשם ביקש להבטיח לעצמו פירעון חוב אישי ולהקדים את קבלת הכספים המגיעים לו על חשבון התנהלות

טיעוני הנאשם לעונש

4. בא כוח הנאשם עו"ד ליפסס ביקש להדגיש בפתח טיעונו את התיקון המשמעותי בכתב האישום, כאשר הושמטה מכתב האישום המתוקן עבירת הפשע של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות וזאת הואיל וגם המאשימה השתכנעה שאין מדובר במקרה של נאשם שקיבל במרמה כספים שאינם מגיעים לו.

מדובר בהסכם הלוואה שדווח כדין לרשויות, נוסח על ידי עורכי דין ומדובר כאמור בכספים שהנאשם היה זכאי לקבלם.

בא כוח הנאשם ביקש להדגיש את העובדה שבמקרה זה יש ליתן את הדעת לעינוי הדין הבלתי נסבל שנגרם לנאשם שהרי אין מדובר במעשים שנעשו במרמה תוך ניסיון להעלימם מהגורמים והרשויות אלא מדובר בהסכם הלוואה שהיה בידיעת הרגולטור מיד לאחר העברת הכספים כבר בשנת 2007 כאשר כל המידע הועבר לרשויות באותה שנה והנאשם נדרש ליתן את הדין כ-10 שנים לאחר אותו אירוע.

כמו כן, ביקש הסנגור להדגיש את העובדה שהתמשכות ההתדיינות המשפטית לא היתה פועל יוצא של ניהול הליך הוכחות ארוך ומיגע שהרי הנאשם הודה במיחוס לו, לא התקיימה אף לא ישיבת הוכחות אחת, מדובר במקרה שבו המאשימה היתה צריכה לזמן עדים מחו"ל אילו הנאשם היה בוחר לנהל את ההליך, עובדה שהיתה כרוכה בעלויות כספיות גבוהות כמו גם תיאום מועדים לזימון עדים מחו"ל.

הסנגור הדגיש את העובדה שמדובר באירוע נקודתי שהסתיים תוך 48 שעות ומכאן שעל בית המשפט ליתן את המשקל הראוי לעינוי הדין הבלתי נסבל שנגרם לנאשם לאורך כל אותן שנים, שעה שחרב ההליך המשפטי היתה מונחת על צווארו והכל בלי שהוא יגרום לכל עיכוב או דחייה.

באשר לסוגית הקנס, הפנה הסנגור לפסיקת בתי המשפט לפיה מצבו הכלכלי של הנאשם הוא נתון רלוונטי בשעת גזירת דינו. במקרה זה הובאו ראיות חד משמעיות בדבר מצבו הכלכלי הקשה של הנאשם שהרי זה מצוי בהליך של פשיטת רגל מזה שנה וחצי, תחת צו של כינוס נכסים לרבות כל המגבלות הנוגעות לסטטוס זה, הנאשם גר עם חברים בשכירות, אין בבעלותו רכב, אינו מחזיק כרטיסי אשראי, מגיש דוחות כספיים למנהל המיוחד כל חודשיים ומסמכים בנדון הוגשו אף לבית משפט זה.

מדובר בנאשם שעומד בפני מצבת חובות כבדה מאוד בהיקף של כ-20 מיליון ש"ח, על כן עתר הסנגור להטלת קנס ברף התחתון שבהסדר.

עוד הוסיף עו"ד ליפסס שהוא מייצג את הנאשם מטעם הסנגוריה הציבורית, עובדה שיש בה כדי ללמד על קשיים כלכליים ניכרים של הנאשם שלא יכול אף להרשות לעצמו לשכור שירותיו של עו"ד מהשוק הפרטי שעה שהוא נתון בסיכון של הליך פלילי די חמור.

דברי הנאשם

5. הנאשם הביע צער עמוק על מעשיו כמפורט בכתב האישום. הוסיף שהוא מצליח לראות היום את האופן היהיר והכוחני בו התנהל בתקופה הרלוונטית, ציין שהוא אינו אותו אדם שעבר את העבירות לפני עשור,

הוסיף שעבר שורת משברים קשה והפך מאדם אמיד לאדם שמצוי בהליך פשיטת רגל, עבר גירושין מבת זוגו אם ילדיו, עבר משבר נפשי (כמפורט במסמכים שהוגשו לממונה).

הנאשם הצהיר שבכוונתו לפתוח דף חדש בחייו, הוא בן 55, מתחייב לעמוד בתנאי ההסדר בתיק פשיטת הרגל. לחובתו הרשעה אחת קודמת אך עניינה של זו בעבירות לפי חוק התכנון והבניה.

דין והכרעה

6. בית המשפט העליון עמד על כיבוד הסדר הטיעון בשורה ארוכה של פסקי דין והכיר בתרומתם וערכם של אלו לטובת ההליך המשפטי ובצורך לכבדם, תוך הדגשת האינטרס הציבורי בקיומו של מוסד הסדרי הטיעון ותוך עמידה על ההצדקה הרעיונית ביתרונות של הסדר אשר עולים לאין שיעור על חסרונותיו. בע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(1) 577 (2002) (להלן: "פרשת פלוני") עמדה על כך כב' השופטת (כתוארה אז) ד' ביניש, בהרחבה:

"ככלל, בית-המשפט יראה לקיים את הסדר הטיעון בשל הטעמים הקשורים בחשיבותם ובמעמדם של הסדרי הטיעון. עם זאת תמיד חייב בית-המשפט עצמו לשקול את השיקולים הראויים לעונש, שכן תפקידו ואחריותו אינם מאפשרים לו להסתתר מאחורי גבה של התביעה. במסגרת בחינתו של העונש המוצע ייתן בית-המשפט דעתו על כל שיקולי הענישה הרלוונטיים ויבחן אם העונש המוצע מקיים את האיזון הדרוש ביניהם..."

בית המשפט העליון הרחיב בפרשת פלוני בדבר השיקולים שעל בית המשפט לשקול בבואו לבחון הסדר טיעון, כאשר הנטייה היא לכבד את הסדרי הטיעון, זאת למעט במקרים חריגים ויצאי דופן בהם מוצא בית השפט לקבוע שהעונש המוצע במסגרת הסדר הטיעון מפר את האיזון בין טובת ההנאה שהנאשם מקבל לבין אינטרס הציבור ואינו מאזן כראוי בין שיקולי הענישה הרלוונטיים.

הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו

7. על חשיבותו של שוק הון הוגן ומתפקד בכלכלה מודרנית נכתב לא אחת בפסיקה. כך למשל ברע"פ 11476/04 מדינת ישראל נ' חברת השקעות דיסקונט בע"מ (14.4.2010):

"שוק ההון במדינה מודרנית נועד להוות מכשיר יעיל לגיוס הון מידי ציבור משקיעים רחב, כדי שישמש מנוף לפעילות כלכלית יעילה. הוא נועד, בה בעת, לפתוח בפני הציבור אפיק השקעה וחסכון נושא פירות. שוק הון יעיל הוא גורם מפתח לצמיחה כלכלית, אשר לא יצלח בלא ציפייה של המשקיע האינדיבידואלי להפיק תועלת עצמית מהשקעתו בשוק ההון. ציפייה זו להפקת טובת הנאה מהשקעה בניירות ערך מותנית בקיום שוק אמין, הפועל ביושר ובהגינות..."

על נושא משרה או בעל שליטה או גורם המנווט את פעילותה העסקית של החברה לפעול לקידום האינטרסים של החברה תוך איסור פעולה בניגוד עניינים, איסור פעולה שנוגדת עקרונות של ממשל תאגידי תקין וראוי, איסור על פעולות תוך הסוואת מטרת הפעילות שלשמה בוצעה העברה וכיוב' ערכים מוגנים

שנפגעו כתוצאה מפעילות הנאשם כמפורט בכתב האישום.

8. בתי המשפט חזרו וקבעו בשנים האחרונות עד כמה חשוב שהמשקיעים בשוק ההון ידעו כי נושאי המשרה ובעלי השליטה בחברות הנסחרות יפעלו באופן ראוי על מנת לקדם את ענייניו של התאגיד ובכלל זה, יקבלו החלטות בהתבסס על מידע מלא כאשר טובת התאגיד עומדת לנגד עיניהם, ותוך דיווח מלא ושקוף לציבור.

עוד קבע בית המשפט העליון בשורה של פסקי דין כי בעבירות כלכליות בכלל, ובעבירות על חוק ניירות ערך בפרט, בבוא בית המשפט לגזור את עונשם של הנאשמים עליו לתת דעתו לכך שמדובר במניע כלכלי כספי שהדריך אותם ושיש צורך להרתיע אחרים מביצוע מעשים דומים, זאת על אף שמדובר לרוב בנאשמים נורמטיביים שתפקדו באורח תקין במשך שנים תוך תרומה לחברה ולסביבה. נקבע כי רף הענישה בעבירות אלה יהיה עונש של מאסר בפועל לצד קנס כספי משמעותי.

9. באשר לערך החברתי המוגן בעבירות של מרמה והפרת אמונים בתאגיד ועבירות דיווח ראיתי להפנות לפסיקת בית המשפט העליון בע"פ 2103/07 **הורוביץ נ' מדינת ישראל** (31.12.2008) בנוגע לעבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד כי מדובר למעשה בהגנה על התאגיד מפני התנהלות וניגוד עניינים של מנהליו:

"הרציונל לקיומה של העבירה שבסעיף 425 לחוק העונשין (שעניינו מרמה והפרת אמונים בתאגיד) [...] הוא חובות האמון של נושא המשרה בתאגיד (ראו: קרניאל, בעמ' 105). יפים לעניין זה דבריו של המשנה לנשיא מ' אלון, שהובאו לעיל (פסקה 194) בהקשר אחר: 'סעיף 425 לחוק אין ענינו הגנה על הציבור, אלא על התאגיד. יסודו בחובת האמון החלה על מנהל התאגיד, אשר בהיותו פועל בשל אחרים ובעבורם עליו לפעול כלפיהם ביושרובהגינות... הוראה זו נועדה להבטיח כימנהל התאגיד לא ימעל באמון שניתן בו ויפעל להגשמת תפקידו...' (עניין דרוויש, בעמ' 692). לאור האמור, מקובלות עלינו קביעותיו של בית המשפט המחוזי [...] כי האינטרס המוגן בעבירה זו הוא להבטיח תפקוד נאות של מנהלי התאגיד, העדפת האינטרס התאגידי ולא זה האישי, מניעת שחיתות מידות בקרב המנהלים וביסוס האמון של בעלי המניות במנהליהם" (שם, פסקאות 235-236).

ראיתי גם להפנות לרע"פ 11476/04 **מדינת ישראל נ' חברת השקעות דיסקונט בע"מ** (21.2.2010) שם הדגיש בית המשפט העליון את חשיבות ערך ההוגנות של שוק ההון לצמיחה כלכלית ולמשק מפותח (ראו בין היתר פסקאות 118-119).

באשר לעבירת הדיווח, זוהי עבירה על הוראת חוק המטילה אחריות פלילית על מי שגרם לכך שדיווח או פרסום לציבור המשקיעים של חברה יהיה מטעה. עמדתי על כך במסגרת הכרעת הדין בפרשת מליסרון (ת"פ (מחוזי ת"א) 23842-11-11 **מדינת ישראל נ' לוי** (19.11.2013)):

"לחובות הגילוי המוטלות על חברות ציבוריות ישנן מספר מטרות. האחת, כפי שצינתי לעיל, הנה לאפשר למשקיעים לכלכל את צעדיהם ולקבל החלטות מושכלות ומדעת. השנייה, הנה לרסן ולהגביל את כוחם של בעלי השליטה בחברות הציבוריות ובעיקר למנוע ניצול לרעה של מעמדם והכוח הנתון בידיהם, שכן 'מניפולציה והתנהגות לא הגונה בשוק ההון משגשות בתנאי מסתורין וסודיות'

ע"א 5320/90 א. צ. ברנוביץ נכסים והשכרה בע"מ נ' רשות ניירות ערך, פ"ד (2) 818, 831 (1992); ראו גם: ע"פ 37/07 פרג נ' מדינת ישראל [פורסם בבנו] 136 (10.3.2008) (להלן: 'עניין פרג'); עניין ערד, בעמ' 345). בבסיס מטרות אלו עומדת תכלית זהה - שמירה על הוגנות שוק ההון".

10. הנאשם היה כאמור איש עסקים מנוסה שהתמחה ברכישת שלדים והיה בעל שליטה בחברות ציבוריות רבות והיה מודע היטב לצורך בקבלת אישור של המנגנון המשולש לצורך העברת הכספים, אך מסר מידע חסר ומטעה ולא דיווח שמדובר בעסקת בעל עניין ובכך הבטיח לעצמו פירעון חוב אישי על חשבון בעלי המניות של החברה.

גם אם הנאשם היה זכאי לקבלת כספים אלה, הוא ידע ידוע היטב שהוא פועל בניגוד להוראות הדין שעה שמסר מידע חסר ומטעה, כך שטענת הנאשם שהוא היה זכאי לקבל כספים אלה אינה יכולה להצדיק ביצוע עסקת בעל עניין ללא דיווח מחויב על פי דין.

11. זהו מקרה ייחודי שבו לא ניתן לייחס למעשיו של הנאשם או מחדליו כל תרומה שהיא להתארכות הליכי החקירה במשרדי הרשות עד להגשת כתב האישום.

יש לזכור שדיווח אמת נעשה לכל הרשויות לרבות לרשות ניירות ערך וזו קיימה תכתובת עם החברה בזמן אמת שבסיומה הוחלט על הטלת עיצום כספי בגין התקשרות בהסכם ההלוואה אך לאחר מכן, ביולי שנת 2008, הוחלט על העברת התיק לחקירה.

בשלב מאוחר יותר, במאי 2010, חודשה החקירה כנגד החברות הזרות, נעשו חיקורי דין והתקבלו חומרי חקירה מחו"ל בשנת 2012 כאשר גם תיקים אלה נסגרו על ידי הפרקליטות עד לשנת 2013 אך התיק הנוכחי הועבר לפרקליטות בשנת 2014, נערך שימוע בשנת 2015 שבמהלכו טען הנאשם לקיום חיסיון אך בשלב מאוחר יותר החליט הנאשם לוותר על טענת החיסיון או אז הוחלט בשנת 2016 על הגשת כתב האישום.

מיד לאחר הגשת כתב האישום התכנסו הצדדים למו"מ שבסיומו הם הגיעו להסדר טיעון שבמסגרתו תוקן כתב האישום באופן משמעותי והצדדים עתרו במשותף להטלת העונשים כמפורט בהסדר.

בע"פ 7704/13 מרגולין נ' מדינת ישראל (8.12.2015) הכיר בית המשפט בשיקול של חלוף הזמן בקביעת הקלה בעונש שנגזר על המערערת שם, כאשר בחר להקל בעונשה מ-9 חודשי מאסר בפועל לקביעת 6 חודשים בדרך של עבודות שירות:

"בפתח הדברים, רואה אני לציין כי התלבטתי רבות באשר לעמדתו של חברי להקל בעונשה של המערערת, באופן שהיא לא תרצה עונש מאסר מאחורי סורג ובריה. לבסוף, החלטתי, לא בלי היסוס, להצטרף לעמדתו, מן הנימוקים שפורטו על-ידו, בדגש על השיקולים הבאים: ראשית, חלוף הזמן מאז תחילת הפרשה. יש להזכיר, כי המעשים בהם הורשעה המערערת התרחשו לפני למעלה מ-13 שנים, וחרף העובדה שבית משפט קמא עשה את מלאכתו נאמנה, ההליכים המשפטיים החלו לפני למעלה מ-11 שנים. משכך, במשך תקופה ארוכה ביותר נותרה המערערת במצב של חוסר וודאות, ויש בכך כדי להשפיע במידה ניכרת, על עונשה, ולהצדיק,

בנסיבות דנא, הקלה בעונש והמרתו למאסר שירוצה על דרך של עבודות שירות. כפי שנקבע בבית משפט זה, לא אחת:

'הרשעה על עבירה לאחר עבור עשר שניםמאז ביצועה - כאשר כלהשנים האלה מתנהלים הליכים משפטיים - שמה ללעג ולקלס את המושג של שפיטה, של עשיית צדק ושל ענישה [...]. בית-משפט זה כבר פסק לא אחת, כי עינוי דין כגון זה יש בו כדילהשפיע במידה ניכרת על העונש, המושת על הנאשם, עד כדי הימנעות מהטלת מאסר בפועל, אלא אם כן הנאשם הוא אשר גרם לכך [...]. וטעם רב יש בכך. מצד אחד, עונש הניתן בריחוק זמן מביצוע העבירה מאבד הרבה מאוד מכוח ההרתעה שלו, ומאידך גיסא - הנאשם כבר נטל חלק לא קטן מעונשו, כאשר חרב הדין התהפכה מעל לראשו - והוא במצב שאינו יודע מה גורלו - במשך תקופה החורגת מכל מידה סבירה; ועוד נימוקים אחרים בכיוצא באלה. נימוקים אלה כוחם יפה, בעיקר ובמיוחד, בעבירות, שאינן נמנות עם מעשי אלימות והטלת אימה פסיים כלפי הציבור או עם גרימת סכנה ביטחונית לשלומו' (ע"פ 2848/90 אסא נ' מדינת ישראל, פ"ד מד(4) 837 (1990); ראו גם: ע"פ 8090/10 זכאי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.1.2011); ע"פ 8994/08 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (1.9.2009); ע"פ 2103/07 הורוביץ נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (31.12.2008)) (שם, פסקה 38 לפסק דינו של כב' השופט שהם).

12. סופו של דבר מצאתי לכבד את הסדר הטיעון שאינו חורג מרמת הענישה המקובלת והראויה, כל זאת מהסיבות שפורטו בהרחבה על ידי באי כוח הצדדים, ומטעמים נוספים לרבות חלוף הזמן הניכר שעבר מאז ביצוע העבירות ועד להגשת כתב האישום שלא באשמת הנאשם אלא משום מורכבות החקירה והצורך לנהלה כנגד חברות שמקום מושבן בחו"ל, אך אין ספק שלנאשם נגרם עינוי דין ניכר.

עוד ראיתי לציין את הודאת הנאשם במיוחס לו, את החיסכון בזמן שיפוטי, את התיקון המשמעותי בכתב האישום, את גילו הלא צעיר של הנאשם, העדר עבר פלילי, דברי החרטה והצער שהביע הנאשם כמו גם מצבו הכלכלי הקשה.

הסדר הטיעון אמנם מקל עם הנאשם אך לא במידה שמצדיקה את התערבות בית המשפט.

13. באשר לקנס שראוי להטילו על הנאשם, הרי אין להתעלם מתוצאות מעשיו של הנאשם שהעלים מוועדת הביקורת, הדירקטוריון והאסיפה הכללית את המידע בדבר הסכם ההלוואה כך שהסכם המיזוג אושר מבלי שגורמים אלה ידעו כלל על הסכם ההלוואה שהנאשם התקשר בו בשם החברה כך שהאישור הושג בעורמה ותוך הסתרת מידע מאוד מהותי בדבר עסקה חריגה של חברה ציבורית עם אדם אחר שלבעל השליטה יש בה עניין אישי.

אין מדובר בסכומים זעומים, אלא במיליוני שקלים ומכאן החומרה הרבה שבמעשי הנאשם ובנזק שבצידם.

אילולא הסדר הטיעון היה נכון להטיל על הנאשם קנס כספי של מיליוני שקלים, סכום שווה ערך לסכום ההלוואה שהוסתר על ידי הנאשם שעה שהחלטה בדבר המיזוג הובאה לאישור המנגנון המשולש. יש להניח שגובה הקנס לו טוענת המאשימה נמוך משמעותית מסכום כאמור זאת בשל חלוף הזמן הרב מאז ביצוע המעשים, בשל העובדה

שאין מדובר בגניבת כספים אלא במרמה והפרת אמונים בתאגיד שהרי הנאשם טען שהוא היה זכאי לקבל את הכספים האלה וטענתו זו לא נסתרה וגם משום המשברים שפקדו את הנאשם מאז אותם אירועים ועד היום לרבות קריסתו הכלכלית שהביאה אותו אף לפשיטת רגל.

יחד עם זאת על סכום הקנס לעמוד בהתאמה למעשים שבבסיס כתב האישום כך שהקנס צריך להלום את הנזק שנגרם או שעלול היה להיגרם כתוצאה ממעשי הנאשם.

14. משבאתי לקבוע את סכום הקנס שראוי להטילו על הנאשם הרי גם הסכום ברף העליון אליו עתרה המאשימה אינו הולם את מעשיו של הנאשם, אך בהינתן העובדה שהמאשימה הסכימה להגביל את עתירתה לסכום של 200,000 ש"ח, מצאתי שלא להטיל על הנאשם סכום קנס גבוה יותר שבנסיבות העניין היה ראוי לעשות כן, אך רק בשל הסדר הטיעון מצאתי שלא להטיל על הנאשם קנס בסכום גבוה יותר.

15. לא ראיתי לנכון שנסיבות העניין מצדיקות שימוש בסמכות לפי סעיף 151' לחוק באופן של הפחתת שעות העבודה היומיות במסגרת עבודות השירות שהרי לא מתקיימות כל נסיבות חריגות במקרה זה המצדיקות לעשות כן. עניינו של הנאשם אינו שונה מעניינם של נאשמים אחרים וטיעון בדבר קשיים כלכליים אינו יכול להצדיק קבלת העתירה שהרי טיעון כזה נשמע בפני בית המשפט חדשות לבקרים.

16. אשר על כן, מצאתי כאמור לכבד את הסדר הטיעון ואני מטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל לתקופה של 6 חודשים.

עונש המאסר ירוצה בעבודות שירות לפי הקבוע בחוות דעתו של הממונה על עבודות השירות שהוגשה לבית המשפט. הנאשם ירצה את עונש המאסר בבית החולים איכילוב בתל אביב, יועסק 5 ימים בשבוע, 8.5 שעות עבודה יומיות ויחל בריצוי עבודות השירות ביום 4.9.2017.

ב. 9 חודשי מאסר, אך הנאשם לא יישא בעונש זה אלא אם יעבור תוך 3 שנים על אחת העבירות בהן הורשע.

ג. קנס כספי בסך של 200,000 ש"ח.

הקנס ישולם בתשלומים חודשיים שווים ורצופים בסך של 4,000 ש"ח כל תשלום, החל מיום 2.8.2018 וכל 2 לחודש לאחוריו.

אי תשלום כל חלק מהקנס יעמיד את כל היתרה לפירעון מיידי.

ד. לא ישולם הקנס, ייאסר הנאשם למשך 12 חודשים.

ה. על הנאשם יחולו הגבלות הכהונה האמורות בסעיף 226 לחוק החברות, תשנ"ט-1999 כאשר בתקופת ההגבלה הקבועה בסעיף לא יכהן הנאשם כנושא משרה בחברות האמורות בסעיף זה.

זכות ערעור תוך 45 ימים.

ניתן היום, ב' אב תשע"ז, 25 יולי 2017, במעמד הצדדים.

חאלד כבוב, שופט